P. Kopse

Kristigs Wehstnesis.

Populari sinitks garigs laikraksts.

Iſnahk katra mehneſcha pirmâ treſchdeenâ un makſâ *peeſuhtot* ar wiſeem peelikumeem — „Muhſu Dſeeſmineeks" 3. iſdewums un 24 grahmatinas behrneem („Labâ Wehſts") — pa gadu 1 rubli.

Redakzijas un ekſpedizijas adreſe: П. Лауберту, Митава, Конная 5, Курл. губ. (P. Laubert, Mitau, Pferde Str. Nr. 5, Courland, Russia).

№ 6. Junijâ 1910. Iſnahk 5. gadu.

Scho numuru dabû pirkt par 2 kap. gabalâ bef „Labâs Wehſts" un 3 kap. gabalâ ar „Labo Wehſti". Pret eeſuhtitâm paſtmarkam winu ari iſſuhta uſ uſdotâm adreſem. Suhtiſums 2 kap. par numuru.

Meſijs.

Wiſs — kà pa wezam, kà paraſts jau,
Te rodas, te ir, te atkal wairs naw;
Un paaudſe nahk un paaudſe eet
Kà ikdeenas ſaule, kas uſlez un reet.
Nekur naw nekahdas pahrmainas:
„Wiſs wezais *no jauna* tik atkahrtojas."

Tik zitadâ weidâ
Nahk atkal tas pats,
Iſ ſinameem awoteem
Atpluhdinats . . .

Un tomehr *ſolits* un ſolits teek,
Brihnums, neſkatits, ſewi gaidit leek;
Tik neſaudet duhſchu un zeret uſ to,
Kas tahlak par ſwaigſnem tur ſpiguļo
Nakts beeſajâ tumſâ, kas tagadni ſedſ,
Kur ſapnî tik gaiſmas walſts kraſtus redſ.

Un nenogurſt, ſaule
Kaut mahkoņos breen;
Kaut waſchas un pinekli
Kahjas ſeen . . .

Tik dotees uſ preekſchu, tad panahkts buhs tas,
Pehz ka wehl tik daudſi ilgojas,
Kuŗus poſts un iſmiſums apkampis ſchņaudſ,
Kuŗeem tahlak tà zeeſt ir pa daudſ, pa daudſ!
Teem ari *preekſch laimes* ſirds radita,
Tak muhſcham tur ta wehl naw manita!

Waj lai paleek tà,
Lai *arweenu* tà ir,
Lihdſ negaiſi ſeedu
No kahtiņa ſchķir?

Nè! Pazeļas balſis un ſaka: „Noſt!"
Ar badu, ar ſpaideem, ar wehrdſibu — noſt!
Uſ *jauneem* pamateem dſihwei nu ſelt,
Iſ *tihrakeem* awoteem ſlahpſtoſcheem ſmelt;
Kas bija lihdſ ſchim — lai boſâ eet,
Ir laiks, ka par *labaku* iſredſi dſeed!" — — —

Gan dſeed — bet labumi —
Kawejas,
Tik drupas pahr drupam
Pazeļas . . .

* *
*

Ai Seme, tu poſtam atdotâ,
Ar ehrkſchķeem un dadſcheem kronetâ,
Waj iſ tewis jel laime reiſ iſnira,
Kà paſakâ nahra iſ uhdeņa?
Waj tad nebija tur, ko kahroja ſirds,
Waj tad nawa wehl tur, kas kà ſwaigſne mirdſ —
Kà Auſeklis deenu
Kas apſola,
Kad wiſu ſedſ wehl
Tumſiba? . . .

Waj nawa? — Ak, *kas tad to waizat ees* —
Pee *atwehrtàm* durwim — kas klauweſees?
Ja laime nahktu, ja apkamptu ta,
No wiņas tad tomehr aiſſkreetu,
Un kluſi weenatnê raudatu
Par dahrgo buhtni — kà ſuduſchu:

Ko klehpî leek,
Ko dahwina,
Tam maſ ſchķeet wehrtibas
Krahſchņuma.

* *
*

Gan tas jau tizets, gan ſludinats;
Ka „*Meſijs*" kà „Muhſchigais Wahrds"
Kas *noſlehpumus* atklahja,
Kas gadu ſimtenus duſeja,
Ko nebij atminet zilwekeem
Lihdſ — Meſijs lika tos ſkatitees teem!

Tukſneſi roſchdahrſâ
Pahrwehrſtu,
Iſ zeetakas klints
Wehrdam awotu.

Un zeļu — brihniſchķu, brihniſchķu
Pa winu gahjeju — zilweku!
Tas nebija redſets, nu redſeja,
Ka drehbes beſ traipa zilwekam palika,
Tas wareja nahkt un projam eet ſteigt
Un wiſu ſirdsſchķihſtu ſahkt un beigt.

Gan putekli zehlâs
Bet nelipa,
Pee drehbem, ko aſinis
Balinaja.

Tur neradâs nogurums — auga tik ſpehks,
Tur uſwaru katreiſ ſaudeja grehks,
Jo tahlak ſchai zeļâ, jo gaiſchaks wiſs kluwa,
Prahts leetu iħſto wehrtibu guwa.
Ne peewilt wairs to, nedſ maldinat
Ar ſehnalam welti tam galdu klaht:

Teikt: „Pateeſiba",
Kur winas naw,
Un „Taiſniba",
Kur noſeegums ſau.

Wiſs welti, waj luhdſ, waj ſaimo to,
Tas ſina nu teku ejamo,
Un balſi, kas ſewim pakaļ ſauz,
Kaut tuhkſtoſch ſkanas gaiſu ſauz,
Bet weena tur nahk tik no Debeſim —
Pee ſagrauſtâs zilwezes ſirdsdurwim

Maſâs Betlemes
Brihnumâ,
Noſlehpumainâs
Nakts kluſumâ . . .

Neſt meeru, neſt preeku, neſt brihwibu,
Apſlehpto, muhſchigo dſihwibu,
Kas kruhtis dſimſt, kad tai peeſkaras
Meſija rokas zaururbtâs — — —
Kas nenahk kâ nopelns, bet dahwana
Uſ ſalihdſinaſchanas altara . . .

E. S.

Wahrds „ſektantu" leetâ.

„Ewangelijuma Gaiſma," zaur Inka — Ehrmana awiſchneeziſko diſputu garigâm aprindam labi paſihſtamâ Krimuldas Luteru mahzitaja Ehrmana waditais laikrakſts, ſawâ ſchigada 20. numurâ uſnehmuſi kahdu rakſtu beſ parakſta, — gan redaktora paſcha darbs — kura wirsrakſts ir „Par ſektanteem," ar ſkaidri redſamo noluhku, aiſrahdit „ihſtai kriſtigai draudſei," lai ta behgtu un ſargatos no „ſektanteem" kâ no ſpitaligâ.

Wiſpirms uſ to norahda rakſteena iſteikſme, kurâ ſchahdi teizeeni: „Iſdaudſinateem metodiſtu un zitu ſektantu ſpihdoſcheem panahkumeem ir ihſis muhſchs; winu waſaras-ſwehtku uguns pa leelakai daļai lihdſinajas tikai ahtri iſdſeeſtoſchai ſalmu ugunij; no ſektanteem atgreeſto ļauſchu tiziba ir mahkſligi ſawilnotas juhtas beſ gribas prahta pahrleezinaſchanas un rakſtura ſtiprinaſchanas; ſektanti wiſu ſahk ar leelu trokſni: gan gahnidami muhſu tizibu, mahzitajus, deewkalpoſchanas un wiſu muhſu draudſes kahrtibu, gan ari ſlawedami ſewi kâ weenigi tizigos, atpeſtitos un iſredſetos; ſektanti zitus teeſajuſchi wariſejiſkâ paſchtaiſnibâ; ſektanti ļauſchas eekſchâ." Ihſi ſakot, truhkſt ſchai iſteikſmei tikai wehl teizeeni: „Sektanti" ir wiltigee praweeſchi, kas eewilas namos un guhſta ſeewinas," wilki awju drehbês, kas notura „jehrinu naktis," makſâ par eeſtahſchanos draudſê leelu naudu" u. t. t. tad iſteikſme buhtu pilnigi lihdſiga tai iſteikſmei, ar kuru tika „pagodinati" no ſinameem „zeenigeem" tautas wadoneem Baptiſti Latwijâ, ſawâ ſahkuma laikâ ſcheit, un kura jau atklahtibâ arween wairak top aiſwehſturiſka — pahrdſihwota un eeſkatita par muļķigu. Kahds brihnums, kad ſchahdos apſtahkļos wehl muhſu deenâs, kur augſtâ waldiba dod tizibas brihwibu, atgadas tahdi ſchauſmigi notikumi, kahds neſen atgadijâs Jelgawâ, kur wihrs wahrigi ſadauſija ſeewu un gruhda to pa trepem ſemê, tikai tapehz ka ta bij peeteikuſês Baptiſtu draudſei, pee tam wehl buhdama Baptiſtu behrns. Bet winâ deenâ gan galwenais wainigais nebuhs wis pee ſchis ſeewas winas wihrs, bet gan tee, ſem kura uſbudinoſchâ nekriſtigâ eeſpaida wihrs rihkojas.

Skatotees uſ peerahdijumeem, ko „Ewangelijuma Gaiſma" minetâ numurâ leeto pret bihſtamo „ſektantu," mums jaſaka, ka ſinamâ rakſteena rakſtitajam, neſkatotees uſ atſaukſchanos par leetprateju un zitu apſihmeſchanu par nemahkuļeem, truhkſt wajadſigo wehſturigo, dogmatiſko un ſtatiſtiſko ſinaſchanu. Schis truhkums rakſtitaju ir pawedinajis uſ aplameem logiſkeem ſlehdſeeneem. Eedomam, ka Lutera dibinatâ draudſe neeſot ſekte un Metodiſti, Baptiſti un daſchas zitas tizibasſchķiras eſot ſektes, naw wajadſigâ wehſturigâ pamata. Jaunakee pehtijumi un muhſlaika ſapraſchana pahrleezina katru, kas naw nowezojuſchos dogmu, waj eeraſchu kalps, ka ta ſauktâ reformazija — mehs domajam Lutera wadito „reformaziju" — nebij wis reformazija jeb pahrlabojums, bet gan deewigo pateeſibu progreſs jeb attihſtiba, kas atteezas tikai uſ kahdu daļu no tâs zilwezes, kas jau baudija kriſtigas tizibas labumus. Ka ſchis progreſs jau buhtu aiſſneedſis kriſtigas pateeſibas galamehrķi — to apgalwo nowezojuſchos uſſkatu aiſtahwi — to muhſlaikâ wairs neweens tahlredſigaks leetpratejs negribês apgalwot. Turpreti muhſlaiks ſin, ka blakus tam progreſam, kura ſluhſchas atwehra Luters, Zwinglis un Kalwins, bij wehl progreſu deeſgan, ko wadija ziti ļaudis. Schee zitu ļauſchu waditee progreſi, tapehz ka tee daſchâ labâ ſinâ bij wehrtaki un pilnigaki un

tadehl *nepeenemamaki tajâ zilwezes attihstibâ*, kahda bij seschpadsmitâ gada simtenî jeb Lutera reformazijas laikâ, tika Lutera reformazijas laikâ ar *asinainu roku* attureti atpakaļ, waj kà Ritschls teiz, „*asinis noslahpeti.*" Likuma wahrdâ scho progresu wadoni tika noslihzinati, sadedsinati u. t. t., waj beidsas paschi wajaschanu un pahrpuhleschanàs dehl. Atsihmejam scheit tikai muhku Georgu Jakobu, sauktu Blauroku, akademiski isglihtoto senatora dehlu Konradu Grehbeli, tà pat mahzito, kreetno Ebreju walodas prateju Feliksu Manzu, rektoru Johanu Denku, mahzitaju Ludwiki Hezeri — tam nozirta galwu — un „slaweno sludinataju, nenogurstoscho un weiklo apologetu un polemiki, augsti eewehrojamo" — Luteru profesora Dr. Kurza wahrdi — profesoru Dr. Baltasaru Hubmaieru, ko sadedsinaja us sahrta Wihnê wina religisko usskatu dehl. Schos wihrus, kas nebij ne sinaschanâ, neds weiklibâ, neds rakstura daiļumâ truhzigaki ne kà Luters ar beedreem gan isnihzinaja un zaur to winu waditais progress *palika bes wadoneem un asinaini speests schur tur* iswirta — peemehram Minsterê — bet jau seschpadsmitâ un sewischķi septinpadsmitâ gadu simtenî un wehlakâ laikâ scho wihru progress zitâs semês un *drusku labakâ zilwezes attihstibâ*, ne kà ta bij seschpadsmitâ gadu simtenî Wahzijâ, Schweizê un zitur, *islausàs* teeschamibâ gan tahds pats, gan pahrlabotâ, gan ari truhzigâ weidâ. Un schi progresa auglis nu ir Menoniti, Baptisti, Metodisti, Brahļu Draudse un daschi ziti. Salihdsini par to mahzito Ludwiga Kellera, Beka uu Kornelija pehtijumus. Tiklab tai ewangeliskai kustibai, kas weidojàs Lutera un Reformetâs draudsês, ka ari tai garigai kustibai, kas weidojàs Menonitos Baptistos, Metodistos, ir weens *kopigs* awots: Deewa walsts attihstiba zilwezê Widus Laikos, tas ir tajos laikos *pirms seschpadsmità* gadu simtena. Starpiba starp luterisma un baptisma weelu ir tikai ta, ka Luters no Deewa walsts attihstibas apzirkneem seschpadsmitâ gadu simtena sahkumâ panehma pa leelakai daļai newehrtakas, bet gan *apstahkleem peemehrotakas mantas* un tadehl, kaut gan wajats, palika dsihws, turpreti baptisma aisstahwi *no teem pascheem apzirkneem* panehma samehrâ wehrtakas, bet waldoscheem apstahkleem nepeemehrotakas mantas un krita nahwei par upuri. Tatschu *abeju* mantas bij reis panemtas un dsihwe ar laiku nn tàm istaisija tizibas schķiras, kas sawstarpigi daschâ labâ sinâ papildinajàs un wehl tagad papildinajas. Kà Baptisti, Mctodisti naw zehluschees no Luteŗeem, waj zitàm tà sauktà Reformazijas Laika tizibasschķiram, to apleezina ari kahds muhslaika Luteranu wehstures pehtneeks, profesors D. Natustijs, appalwodams, ka „atkalkristitaji" neesot wis iszehluschees no „reformazijas," bet gan no „Widus Laiku sektu klehpja." Tà tad tiklab Baptistu, kà ari Luteru zehlonis meklejams tai laikâ, kad waldoschàs draudses bij Greeku un Romas Katoli. Ja nu tuhlin grib saukt par sekti to tizibasschķiru, kas iszeļas kahdas draudses pastahweschanas laikâ, tad sektanti naw tikai Baptisti, Metodisti un ziti, *bet ari Luterani*, jo tee iszehlàs Katoļu draudses pastahweschanas laikâ. Tad tikai diwas tizibas schķiras waretu saukt par ihstàm draudsem — Romas un Greeku Katoļus. Tatschu ihstenibâ ne Luteri, neds Baptisti, neds ziti kahdi ir sektanti, jo tee naw wis *schķihruschees* jeb sektojuschees no *buhtnes*, kas dod pateesàs Kristus draudses nosaukumu, no ewangelijuma, bet gan iszehluschees „laika peepildischanâ" us Deewa walsts attihstibas pamata no *atsihtàs*, neds wis *absolutàs* garigàs pateesibas — no pahrleezibas par garigàm leetam. Un us ta pascha pamata iszehlàs ari Katoļi. Tizibasschķiras naw buhtne, bet tikai atsihschanas jeb pahrleezibas parahdibas, jo ewangelijums naw *filosofija*, bet deewischķs *spehks* un deewischķa *gudriba*. Tà tad tizibasschķiras neiszeļas wis zita no zitas, bet gan patstahwigi no pahrleezibas par deewigàm leetam, arween isleetodamas to materialu, ko agrakàs paaudses sakrahjuschas. Progresa kļuhdam pee tam naw nekahdas nosihmes, jo kļuhdas un progress ir — zeļa beedri.

„Ewangelijuma Gaismas" rakstina „Par sektanteem" sarakstitajs atsihmè, ka kahdâ apgabalâ, Seemeļ-Amerikâ „sektanti" esot leeliski masinajuschees, winu atgreestee daudsi, ļoti daudsi atkrihtot un pat muhsu dsimtenê, Wentspilî pagahjuschâ gadâ astonpadsmit Baptistu jaunekļi pahrgahjuschi Luteros un kahdâ Igaunijas apgabalâ Baptistu behrni pa leelakai daļai pahrejot Luteru tizibâ. Tas nu ir tas pamats, us ka dibinajas jau minetà isteiksme. Us to mums jaatbild, ka schis pamats nebuht neattaisno, neds peerahda sinamâ isteiksmê atradoschos apgalwojumus, bet gan leetpratejam atklahj minetà rakstina sarakstitaja dogmatisko nesinaschanu un nesapraschanu. Sche skaidri redsams, ka minetà rakstina sarakstitajs mehro „sektantus" ar to mehrauklu, ar ko gan waretu mehrit Luterus un tad teikt teem warbuht daschu ko no ta — saprotams peeklahjigâ isteiksmê — kas teikts par „sektanteem," bet newis par Baptisteem un daschâ sinâ ziteem „sektanteem." Ja no kahdas Luteru draudses gada laikâ isstahjas astonpadsmit un pahreet Baptistos, *tad gan par to nopeetni japahrdomà*, kapehz tas noteek, bet newis kad no apmehram 1000 lozekļu leelas Baptistu draudses 18 pahreet Luteros. Tas tapehz, ka Lutera tiziba saweem lozekļeem 1) neļauj *apsinigi*, pascheem iswehletees tizibasschķiru un 2) gan norahj nekristigo lozekli, bet neisstumj winu no draudses widus, kaut tas buhtu deewleedsejs, waj zilweks, kas dsihwotu rupjako grehka dsihwi. Sihdulits Lutera tizibâ zaur kristibu teek isskaidrots kà peedsimis no augscheenes, waj wis maſ winà „teekot likts jaunpeedsimschanas dihglis." Gadus seschpadsmit wezam, pee eeswehtischanas, tam swinigi ir jaapsolas, ka neatstahs — newis ewangelijumu un Deewu, bet gan — *sawu Lutera tizibu* — solijums, kas dascham labam nopeetnam Deewa behrnam sagahdà dauds dwehseles moku, kad Deewa Wahrds winam nospraush jaunu zeļu; pasludina tam pee swehtà wakarina grehku peedoschanu un apgalwo wina deewbehrnibu, neskatotees us to, waj winsch pateesi

atkahj grehka dsihwi, waj ari us preekschu dsihwotajā — peeteek ar sinamu noschehloschanu. Ta Luteru dogmatika. Bet tahda naw Baptistu dogmatika. Baptistu behrns teek audsinats kristigā garā, bet kamehr tas pats apsinigi naw atdewees Deewam, „peedsimis no augschenes," winam neteek apgalwota Deewa behrniba, nedf winsch teek kristits, tas ir, usnemts kristigā draudsē. Draudseslozeklu dsihwe stahw sem draudses kontroles — tihschs, neatgreesigs grehzineeks, wairakkahrtigi pamahzits, teek atstahdinats no draudses lihds tam laikam, kad tas salihdsinajees ar Deewu un usfahzis kristigu dsihwi. Kahds brihnums, kad tahdos apstahklos daschi Baptistu behrni pahreet Luteros, jo deewbijaschana tatschu nepatihk katram? Un Luteros Baptistu behrns teek usnemts, ja tikai peekriht tizibas apleezibai. Sirds, ko tu wehl wehlees! Bet garam ejot japeesihmē, ka ir Baptistu behrnu deesgan, kas pirms pahrgahjuschi Luteros un wehlak atkal pahreet Baptistos. Kapehz? Tapehz ka wehlak tee atdodas Deewam un atrod, ka Bihbele teem aisrahda us to zelu, ko Baptisti eet. Nu mums ari wairs nebuhs jabrihnas par atgreesto atkrischanu. Lutera tizibā nemas newar atkrist, tur naw soda preeksch nekristigas dsihwes, bet gan Baptistos un daschos zitos „sektantos." Ja ari no desmit atgreesteem atkristu dewini, tad tomehr weens ir palizis. Un tas ir skaidrs atlikums. Un zik dauds schis weens istaisa, to mums peerahdis wispahrigā statistika, kuru nepahrwalda „Ewangelijuma Gaismas" sinamais rakstitajs. — Sawā peezdesmit gadu pastahweschanas laikā Latweeschu Baptisti peeauguschi — neeeskaitot draudsē neusnemtos behrnus un sem draudses soda atrodoschas jeb isslehgtos, kas zitām tizibasschkiram naw peebeedrojuschees — pahri par astoneem tuhkstoscheem. Schee astoni tuhkstoschi naw nahkuschi zaur kahdu „salmu uguni" — naw tikuschi sadsihti Daugawā bareem un tad tur nokristiti, kā tas notika ar Katolu tizibas eeweschanu Latwijā; naw ari teem kungi atnehmuschi wezo tizibu, mahzitajus un eeraschas un dewuschi jaunu tizibu, bes ka zilwekam pascham prasitu, kā winsch pahrleezinajees, ko winsch pats grib, kā tas notika ar Lutera tizibas eeweschanu Latwijā — bet ir us paschu wehleschanos, pehz stingras pahrbaudischanas no jaunās draudses puses, apsmeekla, wajaschanu pawaditi, pa weenam, pamasam usnemti draudsē. Lai nu prahtigs zilweks teiz, kuru tiziba tad nu ir „bes gribas prahta pahrleezinaschanas" — Baptistu, waj Luteru? Baptistu wispahrigā statistika nepasihst normalos apstahklos pamasinaschanos, bet pakahpenisku, mehrenu wairoschanos. Lai runā skaitli. Wispirms Latwija. 1902. gadā bij 6992 Latweeschi Baptisti, 1907. g. 7918, 1908. g. 8164. Wisā pasaulē bij 1891. g. 4,186,152 Baptisti, 1897. g. 5,136,215, 1901. g. 5,454,699, 1907. g. 5,726,847, 1908. g. 5,951,914. Schajos skaitlos naw eeskaititi Kreewu Baptisti, apmehram 100,000, tapehz ka teem naw statistikas un Baptistu behrni un sem draudsessoda atrodoschee jeb isslehgtee. Par nenormaleem apstahkleem, atteezotees us Baptisteem, mehs sauzam tos, kad Baptisti garigi „eemeeg" — wairs tik stingri neeewehro sawus pamata likumus; turpreti atrastees wajaschanu un kristiguma apsmeekla uguni Baptisteem ir wisnormalakee apstahkli. Kā peerahdijums der sinamais juku gads Baltijā, 1905. gads. Kamehr Luteru basnizas tukschajas, winu mahzitajus aistreeza, winu deewgaldneeku skaits masinajas, tikmehr Baptistu sapulzes pastahwigi pildijas un winu sludinataji bij neween draudseslozeklu, bet dauds zitu padoma deweji un sargi. Kuras tizibas „panahkumu muhschs" tad nu bij garaks? — Noteizot kahdas tizibasschkiras wehrtibu, nedrihkst skaitit lozeklus, bet tos jaswer, tas ir, jaissin, kahdi winu pamatlikumi, dogmas un zik teem wehrtas, kristigas dsihwes un misonesdarbibas. Un tai sinā luhdsam salihdsinat Baptistus ar Lutereem un tad Baptisteem nebuhs naw jaslehpas ais zitu muguras. Waj Anglu un Amerikas Baptisti neustur diwas no leelakām paganu misiones beedribam pasaulē? Waj winu darbs naw swehtijees tuhkstoschos un atkal tuhkstoschos? Waj Baptisti naw bahsuschi sew roku kabatā, kad bij japabalsta labdarigi mehrki un waj tee naw bijuschi pirmās rindās, kad karoja pret schuhpibu, netikumibu un netaisnibu? Taisni tadehl jau winus sauka par swehtuleem! Waj Baptisti naw ruhpejuschees par isglihtibu? Pastuhdē tikai Amerikas statistiku. Un salihdsini tikai nedaudso Latweeschu Baptistu darbibu ar dauds o Latweeschu Luteranu darbibu us garigā lauka! Latweeschu Baptists pehz 1908. g. statistikas ir dewis draudsesmisionei ween zaurmehrā gandrihs peezus rubkus, bet kur tad wehl tee pahrejee, personigee dewumi paganu misionei, juunu sapultschu zelschanai, kareiwu misionei, kristigu rakstu isplatischanai, slimeem un truhzigeem? Waj Baptisti waj dewuschi muhsu tautai pasaules labako garigo wihru rakstus un dseesmas? Waj Baptisti Latwijā nebij pirmee, kad eeweda swehtigās swehtdeenasskolas un garigos korus? Un kas tad ir tee, kas pilda dsertuwes, zeetumus un netiklibas namus — waj Baptisti? Waj luterisms ir noteizeja religija katrā walstī? Nē, tikai pahris walstīs un zitās ir zitas religijas noteizejas garigās leetās? Peemehram, zik ir Luteru Amerikā un zik Baptistu tur? Wisi schee ir jautajumi, par kuru atbildem Baptistam naw wis ais launa janosarkst! Un ja Lutera tizibas lozeklis wisu scho jautajumu preekschā tomehr spehj eebostees, spehj pazelt lepni galwu un nizinoschi ar pirkstu norahdit us Baptisteem un ziteem un teikt: luhk, laudis, kas zitus teesā „wariseiskā paschtaisnibā" — nu, tad ta ir wina darischana, bet Baptists to nebuhtu spehjis, ja tas buhtu Luteru apstahklos.

Tatschu peetiks schoreis! Baptisti naw wairs weenigee, kas protestē, kad „nesektanti" teiz us laudim, kas pastahwigi dsihwo grehkā: „Meers, meers, kur tomehr meera naw!" Wajag buht aklam, lai neredsetu, ka ari Ewangeliskā Draudsiba, Silais Krusts, kuri rodas Luteru draudsēs, ir nopeetns protests pret sinamām grehku peedoschanas pasludinaschanam. Ari tee nesauz wis

katru par kristigu brahli, bet prasa sirds pahrmainu, atsaukdamees us Pahwila wahrdu: „Nepeewilateesi! Ne mauzineeki, ne elkadeewigee, ne laulibaspahrkahpeji, ne kahrigee, ne tee, kas pee wihreem gul, ne sagli, ne plehseji, ne dsehraji, ne saimotaji, ne laupitaji Deewa walstibu ne-eemantos!“ It kà pawasara pluhdi ari pahr teem un dascheem ziteem nahk atsihschana, ka kristigai draudsei jabuht stahwokli, par kuru war sazit Pahwila tahlakos wahrdus: „Un kahdi no jums bija tahdi, bet juhs esat nomasgati, bet juhs esat swehtidariti, bet juhs esat taisnoti eeksch ta Kunga Jesus wahrda un eeksch muhsu Deewa Gara.“ 1. Kor. 6, 9—11.

Swehtdeenasskolas iszelschanàs.

Tas bija 1780. gadà, kad kahdà rihtà redaktors Roberts Rehkss (angliski Raikes, miris 1811.) pastaigajàs Glauschestras pilsehtas preekschpilsehtà, Anglijà. Jau toreis Rehkss bij pasihstams kà zilwezes labdaris — lauschu mute winu auza par nabadsigo lauschu skolotaju. Kahds pulzinsch behrnu, nabadsigi gehrbuschees, wehrsa tajà rihtà Rehksa usmanibu us sewi. Behrni plehsàs, klaigaja un skraideleja pa eelam — kà redsams, teem nekas nebij ko darit. Rehkss par teem behrneem eminejàs kahdai seewai. Ta atteiza: „Ak, mans kungs, ja Juhs te atnahktu swehtdeenà — nu, tad tik Juhs dsirdetu — wisur lahsti — lausch zits zitam waj kaklu.“ Seewas wahrdi Rehksam loti kehras pee sirds. Mihlestibas dsihts us nabaga atstahteem sehrineem Rehkss damaja un domaja, lihds isdomaja. Winsch sarunajàs ar kahdu mahzitaju un dibinaja tschetras swehtdeenasskolas — tàs pirmàs pasaulê. Schis pirmàs swehtdeenasskolas nebij tahdas, kà muhsu swehtdeenasskolas. Tàs pirmàs bij skolas wahrda pilnâ nosihmê. Algoti skolotaji mahzija swehtdeenas preekschpusdeenàs behrnus lasit, weda winus basnizà un mahzija pehzpusdeenàs teem tizibasmahzibu no katekisma jeb „pahtaru grahmatinas“. Kahdâ wehstulê Rehkss pats par tàm pirmàm swehtdeenas skolam saka: „Pulksten desmitos behrneem bij jasapulzejas un tad ta mahziba ilga lihds diwpadsmiteem. Pulksten weenâ pehz pusdeenas behrneem bij atkal jaeerodas. Tad tika nolasits tàs deenas swehto rakstu gabals jeb lekzija un behrni westi basnizâ. Pehz basnizas behrni tika atkal lihds pulksten peezeem pawakarê mahziti tizibas mahzibâ, katekismâ, tad nopeetni peekodinati, nedausitees pa eelam, neuswestees nekahrtigi un tad atlaisti us mahjam“. Ari par skolas telpam Rehkss maksaja. Scho pirmo swehtdeenasskolu eespaids bij tik leels, ka jau pehz trim gadeem kahda seewa wareja sazit: „Kad atminamees kà agrak bij, tad tagad muhsu pusê ir it kà Debesis.“ 1783. gadâ, tas ir trihs gadus pehz pirmàs swehtdeenasskolas dibinaschanas, Rehkss rakstija sawâ awisê par sawa pasahkuma panahkumeem un eeteiza swehtdeenasskolas weizinaschanu un isplatischanu wiseem. Rehksa rakstu par swehtdeenasskolu nodrukaja zitas awises ari un tà swehtdeenasskola kluwa wisur pasihstama. Un tad radas swehtdeenasskolas it kà sehnes pehz silta leetus, malu malàs — gan eekschsemê, gan ahrsemês. 1785. gadà nodibinajàs pirmà swehtdeenasskolas beedriba, kas ir pehz peezeem gadeem no swehtdeenasskolas dibinaschanas skaitot. Schi beedriba bij apnehmusês weizinat swehtdeenasskolas leetu Britu walstî — kas ir, wisos apgabalos un semês, kurus Angli pahrwaldija. Pehz gada schi beedriba jau dewa pahrskatu par 250,000 swehtdeenasskoleneem. — Akmenis no kalna bij paspruzis walâ un tas wehlàs arween tahlak un tahlak. Iszehlàs swehtdeenasskolas Amerikâ 1786. pehz Rehksa sistemas jeb nokahrtojuma — agrak tur jau kaut kas tam lihdsigs bij bijis — Franzijâ 1810. gadâ, Holandê 1837. gadâ, tad Sweedrijâ, Belgijâ, Italijâ, Schweizijâ un zitàs semês. Wahzijâ pirmà swehtdeenasskola iszehlàs 1825. gadâ. Winas zehlejs bij Johans Gerhards Onkens, pirmo Wahzu Baptistu draudschu galwenais dibinatajs.

Sewischki Amerikâ swehtdeenasskola atnesa daudz swehtibu. 1824. gadâ tur nodibinajàs „Amerikas Swehtdeenas Skolas Sabeedriba.“ Schai sabeedribai bij diwejads nolukks: 1) Gahdat grahmatas Bihbeles studijai un swehtdeenasskolas lasitawam; 2. issuhtit misionarus jeb swehtdeenasskolas weizinatajus, lai tee dibinatu jaunas swehtdeenasskolas. Schee swehtdeenasskolas weizinataji, tà sakot, pastrahdaja brihnumus. Taisni tur, kur truhka Deewa gaismas — pa leelakai dalai eezelotaju nometnês, laudis, kas bija it kà „awis bes gana“, sapluhduschi no malu malam Amerikâ — schee swehtdeenasskolas weizinataji nodibinaja swehtdeenasskolas. Un drihsi ween pehz tahdu swehtdeenas skolu dibinaschanas eezelotaju nometnês iszehlàs dsihwibas un spehka pilnas tizigo draudses.

Latwijâ, muhsu dsimtenê, swehtdeenasskola iszehlusês pehdejos pahris desmitos gados. Swehtdeenasskolas dibinaschanu eekustinajis kahds schejeeneetis. Turpreti par swehtdeenasskolas eesakņoschanos mums japateizas pa leelakai dalai ahrsemneekeem. Tai puhrà, ko Wahzu Baptistu draudses dewa lihds sawai audschu meitai Latwijâ, bij ari salikti daschnedaschadi padomi, mahzeeni un aisrahdijumi un iswedeeni par swehtdeenasskolu. Schos padomus, mahzeenus, aisrahdijumus un iswedeenus mehs nu tschakli isleetojam, kopjot muhsu swehtdeenasskolas druwu.

Tschiganu sehns.

Wezais pilsparks bija loti skaists dahrss — leelàs puku dobes un skaikee noauguschee koki ap wezàm pilsdrupam darija winu burwigi skaistu. To sinaja ari trihs behrni, kas dsihwoja jaunâ pilî. Pils drupàs bija winu rotalaschanàs weeta, jo no pilsdrupam tee wareja redset tahlu jo tahlu pa plawam un mescheem. Ari schodeen wini te eradisees, droschi! Kahrlis, Ansis un masà, skaistà Annina. Nupat jau pilsdurwis atwehras un, dedsigi sarunadamees, tee skreeschus dodas us pilsdrupam.

Brihnumjauku rotalu tee bija isdomajuschi: Kahsas tee swinês un tàm tapat jaisskatas, kà tantas Berias kahsam, ko pagahjuschâ nedelâ swineja.

„Eeeesim wezâ basnizâ, tur mehs turesim laulibas!" eerunajàs tschetrus gadus wezà Annina. Behrni schigli kahpa par saplaisajuschàm un apsuhnojuschàm trepem, kas weda us kahdu pussagruwuschu wezu pils basnizu.

„Te jau nemas neisskatas pehz kahsu istabas," eesauzàs Ansis, apskatidamees akmininaino telpu.

„Saprotams, wehl ne, mums wispirms wina jaispuschko ar pukem un wainageem, tad ta isskatisees pehz kahsu istabas!" prahtigi eesauzàs Annina. Behrni apsehdàs us akmina sola, pretim agrakai altara weetai un sahka apspreest, kà puschkot basnizu.

„Par sagruwuscho altari mums wajaga pahrklaht, sarkanu segu," prahtoja Annina. „Es atnesischu no mahjam Karlines leelo schalli, ta taisni tur derès un juhs par to laiku saplukzeet pukes, bet labi daudf." Annina aisskrehja un drihs ween bija atpakal ar sarkano schalli. Pahrklahjuse to pahr altari, ta eesauzàs: Tagad basniza isskatas pawisam zitada." Tad wina nosehdàs pee schoga, kas schkihra parku no leelzela un sahka taisit puku puschkus un piht wainagus. Katrreis, tik ko tai bija kahds gataws, sehneem tuhlin wajadseja to aisnest un nolikt basnizâ pee seenas. Anninai ilgi bij jastrahdà, lihds sehni bija apmeerinati ar puschkoschanu.

„Tà, tagad pihschu weenu wainagu preeksch sewis, es esmu tà bruhte un tàm katreis wainags galwâ — tantai Bertai ari tà bija. Atneseet preeksch tam pukes, bet tikai neaismirstulites, tàs manas mihlules."

Sehni aisskrehja un drihs atnesa leelu pulku neaismirstelischu. Anninai, wainagu pinot, Kahrlis luhdsa: „Pataisi preeksch manis weenu neaismirstelischu puschki, es esmu tas bruhtgans un wisi lai peesprausch sew knopzaurumâ pukes."

Te starpâ eesauzàs Ansis: „Man wajag to puschki, es esmu tas bruhtgans, bet tu buhsi tas mahzitajs." „Tad es nerotalajos," sazija Kahrlis. „Es wehlejos pirmais un tadehl tew jabuht tam mahzitajam."

„Es tà negribu," sauza Ansis, kas bija loti eebildigs un dusmigs sehns. „Tad warat weeni paschi rotalatees, es eju us mahjam." To teizis, tas apgreesàs un aisskrehja prom.

Tahda wina nu tur sehdeja, ta masà Annina, uslikuse neaismirstelischu wainagu galwâ un bija behdiga. „Nu nekas neisnahks no muhsu skaistàs rotalas," schehlojàs wina. Bes mahzitaja jau newar swinet kahsas un tik daudf wainagu esmu nopinuse, ari sarkanais segs isskatas tik skaists us altara, es tà preezajos us scho rotalu. Asaras tai parahdijàs azis.

„Neraudi wis!" preezinaja Kahrlis. „Skatees, tur pee schoga stahw kahds puika, tas jau ilgi luhkojas us mums. Un klausees," puika apklusa un, pee Anninas auss peeleezees, tschuksteja: „Man leekas, tas ir kahds tschiganu puika, redseju sahdschâ eebrauzam pahris tschiganu ratu un schis puika ar bruhnàm azim un melneem mateem ir droschi no wineem."

Annina aismirsa raudat un, pagreesuse galwinu, ta skatijàs pehz sehna.

„Kas winam ir paduse?" ta klusu prasija.

„Ta ir wijole," Kahrlis atteiza, „tschigani ir leeli spehlmani, wini spehlè weesibàs, behrès un ari kahsàs."

„Kahsàs?" atkahrtoja Annina. „Nu, tad jau winsch war mums ko usspehlet, tas jau buhs tad kà pareisàs kahsàs. Bet," ta peebilda sehrigâ balsi, „tas neko nelihds, muhsu mahzitajs aisskrehja prom."

„Pagaid," sazija Kahrlis domigi, sew eesisdams pa peeri, „sinu, kà darisim. Pasauksim winu, lai winsch rotalajas ar mums. Tad papreekschu winsch warès buht mahzitajs un pehz tam mums ko usspehlet ar sawu wijoli! „Ja, tà darisim". To teizis winsch ar leeleem soleem aisgahja us schoga pusi un par schogu pahrleezees sazija: „Klausees, tschiganà sehn, nahz muhsu dahrsâ un usspehlè muhsu kahsàs ko skaistu."

Masais tschigans nemas nepakustejàs, bet atbildeja: „Es spehleju tikai preeksch leeleem zilwekeem un tee par to man dod naudu."

Kahrlis aisgahja atpakal. „Winsch grib naudas un man naw ne kapeikas", winsch teiza Anninai. „Mums winam kas jadahwina, par welti winsch nerotalasees, bet man, par schehlumu itin nekas naw," turpinaja Kahrlis, mekledams pa kabatam. „Waj tew naw kas?"

„Ja, man ir", sazija Annina, nonemdama selta kapseliti no kakla. „Ta ir no selta; waj tu domà, ka winsch to nems naudas weetâ?"

Warbuht ka winsch nem. Bet tew paschai wajaga peedahwat, es winu negribu wairs usrunat, isskatas winsch tik saihdsis."

(Turpmak wehl.)

Apskats.

Latweeschu Baptistu 1910. gada saeima nodomata noturet 16. 17. un 18. junijâ, Rigâ. Paschulaik teek gahdats par ministrijas atlauju, ko zerè dabut. — Tai paschâ laikâ, tuhlit pehz saemas beigam, 19. 20. 21. junijâ, tiks notureti V. wispahrigee Latweeschu dseesmu swehtki — ari Rigâ.

No 6—13. maijam — pehz jauna kalendara — Tschigakas uniwersitates telpâs, kà mums sino J. Meesis no Tschikagas, tika notureta Amerikas Saweenoto Walstu Seemelu dalas Baptistu saeima. Suhtnu 3000. Galwenee spreedumi bija pret balto wehrdsibu, par sahtibas kustibas weizinaschanu un leelakas tizibas brihwibas nodroschinaschanu Amerikaneem Kreewijâ. Wisus schos lehmumus zaur sewischkeem suhtneem liks preekschâ presidentam Taftam Waschingtonâ. Nahkoscha gada saeima tiks noturetâ Filadelfijâ. — Amerikas Baptisteem diwas sabeedribas — Deenwidus un Seemelu. Seemelneeki sewischki leeli paganu misiones darbibâ, kas winus paschus leeliski weizinajuse, salihdsinot ar Deenwidus sabeedribu. — Kà zeema kukuli J. Meesis wehl atsuhtijis 4 rublus preeksch Jelgawas Baptistu jaunzelamâ luhgschanasnama, ar pee-

sihmi: „Man stahw mihkâ atminâ, kad Rigâ — Agenskalnâ dsihwojot, allasch kà kora dseedatajs weesojos swehtkos Jelgawâ un baudiju tur mihlu usnemschanu.“ Pa wasaras brihwdeenam schogad Tschikagâ darbojas ari P. Buschmanis, Rotschetras Baptistu garigàs koledschas audseknis, Latweetis. Tschikagâ Latweeschu Baptisti stipri wairojas, tagad jau ap 100 lozeklu.

No 14.—23. junijam, pehz j. k., Edinburgâ, Anglijâ tiks notureta **pasaules misiones saeima.** Suhtnu no daschadàm tizibasschkiram buhs ap 1200. Weens no saeimas galwenakeem pahrspreeschanas preekschmeteem buhs Muhamedanu misione. — Mums deretu luhgt Deewu par schis saeimas labu isdoschanos, jo ta ari leelisti weizinàs tizigo aliangsi jeb weenoschanos.

Aleksanders Maklarens miris 5. maijâ, pehz j. k. Maklarens bij weens no Anglijas leelakeem teologeem, Baptists. Sawâ sinâ winsch bij pretbaka pasaulesslawenam Baptistu sludinatajam Sperdschenam. Sperdschens rahwa sew lihdi tautas masas, Maklarens isglihtotos. Maklarens dsimis 11. febr. 1826. gadâ, Glasgowâ. 11 gadus wezs tas tapa kristits. Isglihtojàs pirms seminarâ, tad Londonas uniwersitatê. Bij pirms 12 gadus sludinatajs Saufemtonâ, tad ar 1858. gadu sludinatajs Mantschetrâ, kur darbojàs 51 gadu no weetas. Katru swehtdeenu winu klausijàs 1800 klausitaju. Winsch sarakstijis 31 sehjumu Bihbeles isskaidrojumu. Schis darbs tik eewehrojams, ka trihs uniwersitates tam preeschkihra doktora nosaukumu — pirms Edinburgas uniwersitate, tad Glasgowa, beidsot Mantschestra.

2. aprilî, pehz j. k., **nomira** weens no Luteranu eewehrojamakeem garigeem darboneem, **mahz. Bodelschwings,** Wahzijâ, 79 gadus wezs. Winsch bij leels mihlestibâ us zeetejeem un dsihwes pabehrneem. Pasihstamàs Bihlefeldas eestahdes preeksch gara wahjeem, dsehrajeem, kuràs apkopj 5000 zeetejus, wina dibinatas un lihds schim waditas. Ari preeksch paganu misiones tam silti pukstejа sirds. Winsch nodibinaja Riht-Afrikas Misiones Beedribu. Wina pamatlikums bij: „Tikai ne gausi, wini mirst pa to laiku“. — Schi wihra mihlestiba katram der kà preekschsihme!

Loti nopeetnas sinas nahk no Kihnas. Hunanas apgabalà iszehluschees nemeeri pret ahrsemneekeem. Schee nemeeri iswehrtuschees tagad par pilnigu rewoluziju. Daudsu misionaru dsihwiba breesmàs. Misiones nami daschas weetàs ispostiti, misionari pa leelakai dakai meklejuschi glahbinu, bet daschi ari raugas nahwei azis, palikdami sawàs darba weetàs. — Schee apstahkli lai muhs pamudina luhgt Deewu par misioni Kihnâ. „Deewu luhdsi, Deewu luhdsi, Deewa luhgschanam leels spehks!“

Wahzijas Baptistu, Metodistu, Ewangelikkàs Draudsibas un Brihwo Draudschu swehtdeenasskolu darbs usrahda eewehrojamus panahkumus, ka to redsam no winu isdotàs statistikas. Metodisteem Wahzijâ 718 swehtdeenasskolu, 2874 skolotaju, 41617 skolenu; Baptisteem 501 swehtdeenasskola, 2396 skolotaji, 24191 skolens; Ewangeliskai Draudsibai 481 swehtdeenasskola, 2247 skolotaju, 37890 skolenu; Brihwàm Draudsem 200 swehtdeenasskolu, 700 skolotaju, 10000 skolenu. — Schis tschetras tizibasschkiras, parasti no sinameem kaudim sauktas par sektem, ustura **k o p i g i** weenu swehtdeenasskolas weizinataju — misionari. Schimbrihschàm, domajam, ir Metodists, agrak bij Baptists. Nenoleedsami milsigu eespaidu atstahj schis swehtdeenasskolas darbs us tautas dsihwi, jo 113698 behrni atrodas sem laba kristigi tikumiga eespaida. — Japeesihmê, ka Wahzijas leelàs draudses swehtdeenasskolas apmeklê 700000 behrni.

6. maijâ **nomira Anglijas kehninsch Eduards VII.** Slimiba — plauschu karsonis. Wina waldibas laiks bij ihss — dewinus gadus, bet saprahtigs. Wina laikâ muhsu walsts tapusi Anglijas draudsene.

Monista Bihbeles pasihschana. Kahds Monists jeb Hekela tizigais, runadams par Bihbeli, issakas schahdi: „Pahr sawa pasaules usskata wahrtu usrakstu iswehlos Kristus apustula Pahwila wahrdus no mihlestibas Augstàs Dseesmas: „Nowelz sawas kurpes no kahjam, jo ta weeta, kur tu stahwi, ir swehta seme!“ Tà tad schis Monists nesin, ka schee wahrdi usrakstiti no Mosus un ka wini neatrodas wis Augstâ Dseesmâ, ko pehz wina domam sarakstijis Pahwils, bet gan 2. Mos. 3, 5. Schis Monists jeb Hekelists ir labs beedrs kahdam zitam, kas leelijees, ka no wisàm Bihbeles grahmatam tam wislabaki patihkot Jojakima Grahmata, kahdas, ka sinams, Bihbelê nemas naw. Milsiga nesinaschana, atteezotees us Bihbeli, atrodama ari pee Hekeka un ziteem wina beedreem. Un taischu laji jeb nesinatneeki, neleetprateji garigàs leetàs, wehl arween daudseem — wiswairak pusglihtoteem un sinamas sugas skoleneem — ir noteizeji, kureem tee tiz ar nesatrizinamu tizibu „sinatnes wahrdâ“ un ar nizinaschanu atraida katru paskaidrojumu no leetprateju puses, apgalwodami, ka ar „wisleelako gribu teem newarot tizet.“ Pateesi, tahdeem neatleek nekas zits, ka baudit sawas eedomibas un weeglprahtibas samaitatajas sekas!

Kahdas eewehrojamas aktrises atgreeschanàs. Berlines augstakàs aprindàs ir leels ustraukums par to, ka Hedwiga Wangel, kahda eewehrojama Berlines Wahzu Teatra aktrise, ais religiskeem eemesleem issinojusi, ka sawu kahju wairs nezelschot us skatuwes. Atsazischanàs no teatra meklejama winas atgreeschanâ. Par to laiku, kamehr teatra sabeedriba usturejàs Frankfurtê pee Maines, Wangel apmekleja Pestischanas Armijas sapulzi, ko wadija Wahzu Pestischanas Armijas komandeers Olifants. Kad sapulzejuschees tika usaizinati isnahkt sapulzes preekschâ, ja tee wehletos tapt pestiti, tad Hedwiga Wangel bij pirmà, kas paklausija usaizinajumam, isnahza sapulzes preekschâ un nometàs zelos pee atgreeschanàs sola. Eemeslus, kapehz ta atgreesusês, ta pasinoja ar wehstuli saweem beedreem. Tee wehstuli nodewa awischneekeem, kas to nodrukaja laikrakstos. — Pasaule mehgina scho Hedwigas Wangel jaunkundses soli isskaidrot par prahta sajukumu, kas zehlees no gara pahrpuhleschanàs, bet

tee, kas leetu pasihst, saka, ka Wangel jaunkundses atgreeschanàs esot winas wezaku luhgschanu auglis. Slawenàs aktrises wezaki esot kahdas masas ewangeliskas sabeedribas — laikam Ewangeliskas Draudsibas — draudses lozekli. Winas wezaki, kopâ ar ziteem luhdsejeem, daudsreis us zeleem luhguschi par sawas meitas atgreeschanos. Pasaule bes schaubam meklès zitu isskaidrojumu, bet Deewa behrni sin labi par to un preezajas par scho jauno notikumu, kas rahda, ka Deews ustizams. J. Roberts.

Loida Dschordscha, Anglijas finantschu ministra, **uswara** pahr kungu jeb augschnamu — Anglijas walstspadomi — ais kura slehpàs dsertuwneeki — degwihna degi, bruhschu ihpaschneeki, krodsineeki — un wispahri mantigàs kauschu schkiras, newar palikt neatsihmeta ari schajâ weetâ. Lordu jeb kungu nams pehz sihwas zihnas apstiprinajis Loida Dschordscha plahnu augli — budschetu, kas usleek leelu daku nodoklu dsertuwneekeem un mantigàm kauschu schkiram, nodoklu, kuri lihds schim eenahza no ziteem, leelumâ no nemantigàm kauschu schkiram. Schajâ zihnâ, kas tika iszihnita, tà sakot, us dsihwibu un nahwi, ustizigi Loidam Dschordscham blakus zihnijàs tauta un tautas iswehletee. Mahzitaja Naumana laikraksts „Die Hilfe" peesihmè par scho uswaru, ka lihdsigu muhslaikâ neweens zitais Angku finantschu ministrs naw iszihnijis. Deewam gods un atsiniba uswaretajeem! — Loids Dschordschs pirms peezeem gadeem wehl bij weenkahrschs adwokats Londonâ. Gan jau toreis runaja, ka winsch eenemschot ar laiku swarigu weetu politikas laukâ. Nu schis runas ir pahrpahrim peepildijuschàs. — Jaatsihmè wehl ka Loids Dschordschs ir Baptists, kas no Londonas telegrafiski sweizinaja sawus brahkus Eiropas Baptistu kongresâ, 1908. g., Berlinê un nekaunejàs pasinot Wahzu awischneezibai, ka winsch ir Baptists — muhsu mihlà Deewa semitê wehl no dascha laba nizinatàs „sektes" lozeklis.

Rakstneeziba.

Redakzijai peesuhtitas schahdas jaunisnahkuschas grahmatas:

Sahtana un grehka iszelschanàs. Pehz mahzitaja H. Grosmana Ed. Kaiminsch. Maksà 6 kap.

Ais slehgtàm durwim. Toreja domas par luhgschanu. Tulk. Daudseems.

Abas grahmatinas K. Pauzischa apgahdibâ, Limbaschos.

Latweeschu Stenografija. Latweeschu stenografijas kursi 14 stundàs. Otrs, pilnigi pahrstrahdats isdewums. Originalsistema no J. Roses. Maksà 60 kap. Generalkomisijâ pee D. Sehling, Rigâ.

Garigais darbs garigâs sapulzês. Homiletika — runasmahksla, katechese, swehtdeenasskolas Bihbeles stuhdija. P. Lauberta. Eeseeta 40 kap. Autora apgahdibâ, Jelgawâ.

Grahmata „Garigais darbs garigâs sapulzês" sneeds pilnigu, ar dauds paraugeem paskaidrotu mahzibu sewischki par garigo runasmahkslu un Bihbeles stuhdiju swehtdeenasskolâ — mahzibu, ko neweens lihdsschinejs Bihbeles, waj swehtdeenasskolotaju kurss Latwijâ, ihsà un aprobeschotà laika dehl, naw spehjis pasneegt. Schis grahmatas stuhdija bagatigi atmaksasees sewischki zentigeem jaunekleem un jaunawam, kam jastrahdà garigais darbs garigâs sapulzês. Bihbeles un swehtdeenasskolas kursos schi grahmata derès kà mahzibas grahmata. Mahjàs ta ar sawa ruhpigi isstrahdatà satura rahditaja palihdsibu kalpos kà rokas grahmata, kad buhs kautkas japaskatas par sinamu preekschmetu — Grahmata ir weena no lehtakàm Latweeschu siniskà rakstneezibâ. Sewischki eeteizama ta dahwinaschanai.

Redaktors-isdewejs P. Lauberts.

Grahmatu sarakſts

P. Lauberta isdotàm grahmatam.

Pasaule bes dsihwà Deewa. . . . . Maksà 15 kap.
Bihbele kritikas ugunis. . . . . „ 15 „
Wina pehdâs—Ko gan Jesus daritu. Stahsts. „ 30 „
Antikrists. . . . . Maksà 5, waj 10 „
Mehs Tew pasazisim, kà spehsi meerigi mirt un buhsi laimigs dsihwê. Weens stahstinsch — „Ustizigs Bihbeles lasitajs" — un trihs garigas runas: 1. „Tà wairs newar!" 2. „Jesus atbilde us jautajumu: „Kà lai teeku Debesis?" un 3. „Kristigee, kur ir muhsu wisdahrgakà manta?" Maksà 15 kap.
Sche minetàs 2. un 3. runa ween atsewischki . . . 5 „
Muhsu Jaunibas Rakstu Krahjums. . . . Maksà 30 „
Jaunà Deriba ar paskaidrojumeem. Trijos sehjumos. Pirmà sehjuma pirmà atdaka. Us parasta papira drukata, weenkahrschi seeta maksà . . . . 1 rub.
Us sewischki laba papira drukata, sewischki labi seeta 2 „
Ewangelijuma Dseesmas. 10 krahjumi, ar notim 130 kap.
Scho dseesmu pirmà daka, no 1.—5. krahj. . . . 75 „
„ „ otrà daka, no 6.—10. „ . . . 40 „
Sabatisms Bihbeles un prahta gaismâ. Maksà 25 kap.
Labà Wehsts. No 1906. g. katrs gada gahjums . . . 25 „
1910. gada gahjums . . . . 30 „
1910. g. weens numurs . . . . 1 „
„ „ pa dakam, katra daka . . . . 5 „
Kristigs Wehstnesis. Populari sinisks garigs laikraksts. Isnahk reis mehnesi un maksà par gadu weenu rubli.
Muhsu Dseesmineeks. Wairak ne kà 400 garigu dseesmu 30 kap.
Garigais darbs garigâs sapulzês. Homiletika — runasmahksla, katechese, swehtdeenasskolas Bihbeles stuhdija. . . . 40 kap.
Bihbeles Deewa religija diwdesmitâ gadu simtena gaismâ. Swehtdeenasskolam un tirgoneem parastais atrehkins. Pahrejeem pirzejeem, kas pastellè par weenu rubli, waj wairak sche minetàs grahmatas us weenu reisi pee isdeweja pascha un par tàm tuhlin peesuhta samaksu, par grahmatu peesuhtijumu naw jamaksà.

Adrese: **П. Лауберту, Митава, Курл. губ., Жагорская 11.**

Drukajis P. Gailis Rigâ, Jahna eelâ Nr. 8 (pretim Jahna basnizai).